

TSHIMANGADZO SAMUEL BENEDICT DASWA

Muapostola wa Vhuts'hilo

16 Fulwi 1946 – 02 Luhuhi 1990

Ihabelo Ya Novena

DIOCESE of TZANEEN

PO Box 261
TZANEEN 0850
SOUTH AFRICA

TEL: (015) 307 5244
FAX: (015) 307 3078

bendaswa@mweb.co.za

Mupapa Benedict XVI a tshi nwaleta kereke ya Afrika o ita khuwelelo ya u vha na vhakhethwa vhanzhi vha Afrika: “Ndi tutuwedza vhafunzi vha zwivhidzo u tumbula kana u vhona vhanwe vhashumeli vha mafhungo maḁifha fhano Afrika, vhane vha nga vhumbiwa vhakhethwa nga maitele a kereke, hu si u itela u engedza fhedzi nomboro ya vhakhethwa vha Afrika; fhedzi-ha u itela u wana vhaswikisedzi vha liḁaḁulu kha u ranga phanḁa kereke lwendoni lwayo; na u luvhelela kha Mudzimu zwi tshi itelwa dzhangano la Afrika. Ndi netshedza kha mme ashu wa Afrika na kha vhakhethwa vha liḁo dzhangano la manakanaka, kereke i re hanefho” (AMNo 114)

U bva henengei kha kereke ya u thoma Afrika lo ḁo fhaḁutshedzwa nga vhakhethwa vhanzhi, hu tshi katelwa na Vho khotsi vha u ranga vha kereke, Augustine mukhethwa, Cyril wa Alexandria na Cyprian. Ho dovha ha vha na vhakhethwa vha vhanza na vhafumakadzi nga tshifhinga tshetsho sa Monica mukhethwa, mme a Augustine mukhethwa na vhanwevho vhakhethwa vha maanḁa sa Perpetua na Felicity vhakhethwa. Zwifhingani zwa zwino Afrika lo nekedza hafhu kereke vhakhethwa na vhafela lutendo vha maimo sa Josephine Bakhita mukhethwa, we a vha e phuli ya musidzana a tshi bva Sudan, kathihi na vhafelalutendo vha Uganda; Charles mukhethwa lwanga na vhanwe ngae vha fumbilimbili.

Vhakhatholiki vha dzhia vhakhethwa na vhafelalutendo sa vhomakhulukuku vho khetheaho lutendoni. Vha kha mbumbano yo khunyelelaho na Mudzimu nahone vha dovha vha vha miraḁo ya miḁa yashu ine ya kwamea nga matshilisano ashu. Ri a kona u vha swikelela ri na fulufhelo liḁulu u ḁisa zwililo zwashu na zwi ri kwamaho kha Mudzimu. Tsumbo ya vhutshilo havho ya maanḁa i tou vha tshisimi tsha ḁhuthuwedzo kha riḁe na tsutsumedzo ya lutendo vhutshiloni hashu ḁuvha liḁwe na liḁwe. Na riḁevho sa vhafunziwa vkhakhriste ri tea u takalela u kovhelana na vhanwe lutendo lwashu nahone ri songo ofha u imela lutendo lwashu, naho zwi tshi nga amba u vha tshithavhelo kana lufu

Ndi zwa ndeme kereke ya katholiki ya Afrika u aravha khumbelo ya Mupapa ya uri hu vhe na vhakhethwa vhanzhi vha Afrika. Fhano kha Dayosisi ya Tzaneen Vho-Benedict Daswa vho vhonala sa mukhatholiki wa tsumbo yavhudi, sa munna mudi na khotsi; hafhu sa mudededzi na u vha ḁhohoyatshikolo we a vha a tshi ḁidzhenisa

tshothe kha vhutshilo ha kereke na ha vhadzulapo. Vho vha muthu wa ngoho, na u vha na mbilutshilidzi. Vho Benedict vho takalelwa kha u vha na mafulufulu a u tanzielaya lutendo kha vhutendatenda ha dzimvelele na maitete a hanedzanaho nazwo. Nga murahu ha u vhulahwa havho ha tshithu, vhakatholiki vhapo vho dzulela u vha elelwe nga u dalela tshalo tshavho na u rabela henefho. Vhakatholiki vhapo vho tutuwedza kereke yapu u ita thoduluso ya vhutshilo na lufu lwavho, ndivho i ya uri vha vhumbe mukhethwa na mufelalutendo.

Tseduluso ya tshiofisi ya Dayosisi kha vhutshilo na lufu lwa mudinda wa Mudzimu, Tshimangadzo Samuel Benedict Daswa yo mbo di khunyeledzwa mathomoni a 2009. Hezwo zwa tangedzwa nga khoro yo khetheaho ya u sedzulusa maitete a vhumbe ngei Roma nga Lara 2010. Zwa wanala uri tzeduluso yo swikela thodea dza mulayo na maitete a kereke. Thendelo heyoyi takadza Dayosisi ya Tzanneen sa izwi zwo vula ndila ya u sedzulusa uri Vho-Benedict Daswa vha nga vha munwe wa vha felalutendo na mukhethwa hu si fhano Afrika Tshipembe fhedzi, hone na kha la Afrika na lifhasi nga u angaredza.

Ri tutuwedza vhatu u guda zwinzhi nga munna hoyu mukhethwa nahone wa tshivhindi nahone nga tsumbo yawe ya u ima o khwatha kha lutendo. Kha Vho Benedict vhutshilo ha muthu ho vha tshithu tsho khetheaho nahone vhu tea u thomphiwa na u tsireledzwa. Sa muapostola wa vhutshilo vha tsumbo yavhudi kha u disa matshilele a vhukuma kha shango la namusi. Ngauralo ri tutuwedza uri vhatu vha rabelele uri vha vhumbe mukhethwa na u hambela mashudu kha uri ambela na Mudzimu.

Heyi Novena yo livhanyisaho kha Vho-Benedict Daswa ndi thabelo i re na maanda ine i nga rabelwa nga muthu e ethe kana zwigwadani. Ri na fulufhelo uri hei Novena ya rabelwa nga lutendo kha Khriste na kha Muya-mukhethwa Mudzimu u do vha fhatutshedza zwinzhi nga u dzhenelela ha Vho-Benedict Daswa. Ri tutuwedza uri arali vha fhindulwa nga thabelo ye vha swikesedzela nga Vho-Daswa vha ite uri vha we na vhabishopo vha zwi divhevho.

Ri livhuha vho Father Herman Van Dijk, MSC, kha mushumo wavho wa u bvedza thabelo ino ya Novena.

Bishop Joao Noe Rodrigues
Dayosisi ya Tzaneen
Tzaneen
Vunndu la Limpopo
Afrika Tshipembe

Bishop Hugh Slattery, MSC
Mubishopo o awelaho,

THUKHUFHADZO

- AM **Africae Munus - Africa's Commitment**
Post-Synodal Apostolic Exhortation - Pope Benedict XVI, 2011
- CCC **Catechism of the Catholic Church**
Promulgated by Pope John Paul II, 1992
- CIC **Codex Iuris Canonici - Code of Canon Law**
Promulgated by Pope John Paul II, 1992
- CL **Chritifideles Laici - On the Vocation & Mission of the Laity**
Apostolic Exhortation - Pope John Paul II, 1988
- EV **Evangelium Vitae - The Gospel of Life**
Encyclical - Pope John Paul II, 1995
- FC **Familiars Consortio - The Family in the Modern World**
Apostolic Exhortation - Pope John Paul II, 1981
- GS **Gaudium et Spes - The Church in the Modern World**
Pastoral Constitution - Vatican Council II, 1965
- LG **Lumen Gentium - Light of the Nations**
Dogmatic Constitution - Vatican Council II, 1964
- NML **Novo Millennio Ineunte - Entering the New Millennium**
Apostolic Letter - Pope John Paul II, 2001

Novena ndi mini?

Novena ndi u dikumedzela nga thabelo dzi itwaho maduvha maṭanu na mana hu si na u tumuwa dzo livhiswa kha Mudzimu u humbela tshilidzi tsho khetheaho kana u itelwavo zwiṅwe. Ndi thabelo yo ḍowealeho kana u itelwa vho zwiṅwevho. Ndi thabelo yo dowealeho kerekeni. I vha thabelo i edzaho maḍuvha maṭanu na mana e Vhaapostola na Maria vha a fhedza vha tshi khou rabela vḥukati ha mvuwo ya Yesu na Swondaha ya u ḍa ha Muya Mukhethwa vho lindele u ḍa ha Muya mukhethwa (Mish. 1: 14)

U ita Novena zwi ṭoda u konḍelela thabeloni; u tshi humbela zwine wa ṭoda u itelwa maḍuvha maṭanu na mana u sa fhidzi. Zwi khwaṭhisa hafhu pfunzo ya muṅe washu ya uri ro tea u rabela kanzhi ri sa laṭi fulufhelo. Zwi bva kha maipfi a muṅe washu a uri: “humbelani ni ḍo fhiwa, ṭodani ni ḍo wana; khokhonyani voṭhi li ḍo vulea u itela inwi. Ngauri ane a humbela u a wana; a ṭodaho a wana; a khokhonyaho a vulelwa.” (Luk. 11:9-10)

Muapostola wa vḥutshilo

THABELO

Ya u khethefhadzwa ha Mudinda wa Mudzimu
T. S. Benedict Daswa

(I tea u rendiwa nga murahu ha Thabelo ya Novena ya divha lelo)

Inwi vhuraruvhakhethwa no shudufhadzwaho,
Ndi tenda uri nga ndovhedzo yanga ni dzula kha nne,
Ndi a ni funa, ndi a ni hulisa na u ni gwadamela.
Ndi a ni livhuha ndi a livhuha ndi tshi livhutshela mushumeli wanu Benedict,
We na mu nanga, u vha thanzi u swikela a tshi fela lutendo lwawe
Kha Yesu Khriste, mutshidzi wanga na Mune wanga

Khotsi Ramaandothe wo dadza mbilu ya mushumeli wau Benedict
Nga lufuno luhulusa na dzangalelo la u fhatu muvhuso wau,
Wo mu nea tshivhindi na maanda
U imela lutendo lwawe a sa ofhi, na u sa ofha lufu,

Mudzimu wa lufuno, mmvisele kule na mishumo ya swiswi.
Ntsireledze kha mimuyamivhi na kha maanda a vuhvi.
Nyite muapostola wa ngoho wa vhutshilo hayani na tshishavhani.
Ngavhe tshedza tshau Mune washu tshi tshi mpenyela tshi tshi bva khanne.

Mune washu nga vhunendila ha mushumeli wau Benedict,
Ndi humbela uri ndi edze tsumbo yawe
Ya u diimisela tshifhinga tshothe u hangwela nga muya wa Tshikhriste

U a divha nga dzithaidzo na mbilaelo dzanga dzothe nnzhi-nnzhi
Na nyofho dzanga musi ndi tshi sedza phanda kha vhumatshelo.
Ndi wana maanda na u thuthuwedzo kha vhutshilo ha mushumeli wau.
Ndi da kha iwe zwino mune washu, nahone nga vhunendila ha Benedict
Ndi humbela u takalelwa hohu ho khetheaho ... Zwi ya nga lufuno lwawe.

Nthuse tshifhinga tshothe u edza tsumbo yavhudi ya Benedict.
Nga u rabela divha linwe na linwe na u ya kerekeni,
Nthuse uri ndi u fune Mune wanga, ntha ha zwithu zwothe
Na u funa vhanwe sa izwi na nne u tshi mpfuna.
Amen.

DUVHA 1 U LOVHEDZWA KHA KHRISTE

Vho-Tshimangadzo Samuel Benedict Daswa vho bebwa nga la 16 Fulwi 1946 vhe tanzhe la vhana vhatanu kha shango la Mbahe tsini na Thohoyandou. Vho bebelwa mutani ha vhureli ha Tshirema, kha tavhi la lushaka lwa vhalemba vha ha Bakali vhane vha divhidza uri vho tumbuka kha Vhayuda. Vhalemba vha wanalesa nga maanda kha tshaka dza Vhavenda; hone vha ha wanalavho kha Vhasotho vha Devhula na Vhatsonga kha vundu la Limpopo li re Afrika Tshipembe. Musi vhe mutshudeni vho Tshimamangadzo vho dzhenelela kha pfunzo dza lutendo lwa Tshikhatholiki vhe fhasi ha mukatekisi wavho; vho ri siaho Vho Father Benedict Risimati. Vho tutuwedzwa nga hoyu munna we a vha e na lutendo luhulu; zwezwo vha nanga Benedict sa dzina lavho la ndovhedzo. Vho dzhia muano wa Mukhethwa Benedict wa uri: “Rabela na u shuma,” zwe zwa shandukisa vhutshilo havho hothe sa mukriste. Nga la 21 Lambamai 1963 vho mbo lovhedzwa nga Father Augustine O' Brien MSC, vha mbo tangedza na Tshilalelo Tshikhethwa tsha Mathomo. Nga murahu ha minwedzi miraru vho mbo khwathiswa nga Rt. Rev. Abbot/Bishop F.C. Van Hoek OSB, Mubishopo wa Dayosisi ya Pietersburg. Vho fhedza pfunzo ya sekondari vhe ya gudedzi i gudela vhudededzi ha phuraimari.

Ipfi la Mudzimu

Rine ro vhlungwa nae nga ndovhedzo, vhunga Khriste o vuswa vhafuni nga vhugala ha Khotsi, na rine-vho ri tshile kha vhutshilo vhuswa. Arali na rine ro aluwa ri kha mbumbano nae u fana na lufu lwawe, rine ri do vha vthuthi nae kha mvuwo. (Rom. 6: 4-5)

U nweledza lutendo.

... sa izwi ndovhedzo hu u dzhena lwa ngoho kha vhukhethwa ha Mudzimu nga u badekanywa na Khriste na u dzula na Muya Mukhethwa, izwo zwi do vha u dikhakhisa u tshila vhutshilo vhu sa ri tshithu, na vhurerele vhu si na midzi. Musi hu tshi vhudziswa vhakhathekumeni ha pfi: “Ni a toda u tangedza ndovhedzo? “ nga inwe ndila ndi u vhudzisa uri: “ni a toda u vha mukhethwa? Zwi vha zwi tshi amba u vhea zwavhudi pfunzo ya Thavhani: “Inwi ivhani vvhvuya vha si na tshitahe, u nga khotsi anu wa tadulu e muvhuya a sa tahedzi.” (Mat. 5: 48). (NMI 3)

U elekanya

Ndovhedzo ye nda i tangedza i amba mini kha nne?

Ndi a toda vho u vha mukhethwa vhunga Mudzimu e mukhethwa?

Thabelo

U ntshimbidza ndilani yone-yone u tshi itela dzina la. Naho nda
tshimbila govhani swiswi
lo tou bodo, a thi ofhi tshithu. Hufha iwe u na nne,
u ntsireledza nga thonga na ludo, mbilu ya rula.
Ndi do dzula pfamoni ya mune washu lini na lini. (Phisalema 23: 2b-4,6)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa Mukhethwa

DUVHA 2 MUNNA WA U SHUMA

Vha tshi tevhedza muano wavho wa uri, “Rabela na u shuma,” Vho-Benedict vho tenda kha ngoho, u shuma zwi tshi itelwa u renda Mudzimu na u thusa vthathu muvhunduni wa havho. Sa tshohoyatshikolo tsha phuraimari ya Nweli, Vho-Benedict vho dikumedzela tshothe kha mushumo wavho. Linwe duvha muinwe wa vhadededzi vhavho vho edzisa u tshshela mushumo wa u dzudzanya mafunzwa a vhege i tevhelaho a tshi gidimela Sibasa u tshintsha tsheke. Musi vha tshi vhona uri ha tsheeho Vho-Benedict vho mbo namela golo, vha tevhela mudededzi; vha mu wana vha mu tsisa khathekhi. Vho vhuya nae a ranga u fhedzisa mushumo zwo no ralo Vho-Benedict vha mu isa banngani.

Vhushaka ha Vho-Benedict na vhana vha tshikolo ho vha hu tshi tshutwedza nga lufuno. Vhana vho vha funza u vha na mafufufu, vhuḍilangi na u diimisa. Vhe vha vha vha sa koni u badela mutendelo wa tshikolo vho vha nea mushumo ngadeni, yavho uri vha wane ya u badela mutendelo. Vhana vha malova vho vha dalela midini yavho u wana tshiitisi na u thusa hune zwa tea. Vho shuma ngadeni yavho na vhana vhavho u tsvha miri na miroho. Zwithu zwe zwa vha zwi songo dowelea kha vhadededzi, tshohodzazwikolo kana vthathu vhothe vho funzeaho.

Ipfi la Mudzimu

Zwi do nga munna a faraho lwendo we a thoma a vhidza vhashumi vhawe a vha kovhekanya thundu yawe muinwe a newa talente thanu, muinwe mbili, wa vhuraru nthihi zwi tshi ya nga nungo dzavho a mbo tuwa. O wanaho thanu a bindulusa dziinwe thanu, na mbili a bindudza dziinwe mbili. (Matiosi 25:14-15).

U nweledza lutendo

Yawee! Iwe Nazaretha, haya ha “murwa wa muvhadi,” ndi henefha hune ra tama u pfesesa ra dovha ra pembelela mulayo wa uri ri la tsha biko lashu; henefha vusuludza vhuhulwane ha u shuma; henefha ri dovha ra humbudzwa uri a zwi fheleli kha mushumo fhedzi, honeha ndi vhuḍilangi na vhuhulwane, na u wana masheleni, kha ndivho yazwo; ndi henefha hune ra tama u tangedza vhashumi vhothe vha lifhasi, ra vha sumbedza na tsumbo yavho ya mukomana wavho, Muporofita wa zwi vhuya zwothe zwine vha ita, ane a vha Khriste Mune washu. (Mupapa Paulo wa vhurathi e Nazaretha nga la 05 la Phando 1964)

U elekanya:

Ndi khou ita mushumo wanga nga ndila yone?

Ndi a shona ndi tshi ita mushumo wa zwanda?

Thabelo:

Vhathu vha a shuma mishumo yavho, u swikela li tshi kovhela. Ndi mingana mishumo yau Mune washu! Nga vhutali wo ita yothe; lifhasi lo dala zwivhumbwa zwau. (Phisalema 104: 23-24)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukhethwa

DUVHA 3 MUNNA VHUKUMA WA MUTA

Vho-Benedict vho mala Vho Shadi Monyai, nga 1980. Sa izwi vho vha vhe Mulutere vho do tangedzwa kha kereke ya Katholiki. Vho fhatutshedzwa nga vhana vhatanu na vhararu; he wa lupedzi a bebwa miwedzi mina nga murahu ha lufu lwavho. Vho-Benedict vho tenda uri u thusana na mufumakadzi wavho ndi pfanelo yavho sa muta. Vhovha vha tshi anzela u vhudza vhatu uri: “ Thusani vhafumakadzi vhanu nga mishumo ya hayani;” nahone vho funza vhana vhavho u thusa mutani. Vho vha gudisa u shumesa, hothe hayani na tshikoloni.

Muta wo vha wa u rabela wothe madekwana manwe na manwe. Thabelo ya muta yo vha yo angaredza u vhalwa ha Manwalo Makhethwa na thabelo ya mutani zwe zwa vha tshi zwi ita uri i tou vha kereke ya ngoho ya mutani. Sa muta vho ya kerekeni vhothe. Vho-Benedict vho vha muthomi wa “Duvha la ha Daswa” nga zwifhinga zwa Khirisimusi. Vha muta na mashaka a tsini vho vha vha tshi kuvhangana, vha nea vhana dzimpho dza Khirisimusi; he nwana muwe na muwe a newa zwishumiswa zwa tshikolo zwa nwaha u tevhelaho.

Ipfi la Mudzimu

“Ndi zwine munna a do tushela khotsi awe na mme awe a vhofhekana na mufumakadzi wawe, vhenevho vhavhili vha vho vha nama nthihi. “Heyi khundathalukanyo ndi ya ndeme, nahone ndi ri i livhiswa kha Khriste na kereke; honeha ndi ri muwe na muwe kha fune mufumakadzi wawe u nga a a tshi difuna, mufumakadzi a thonithe munna wawe. Vhokhotsi, ni songo sinyusa vhana vhanu, vha aluseni vhe kha ndayo na pfunzo ya Mune washu. (Vhaefesa 5: 31-32; 6: 1-4)

U nweledza lutendo

Vhomme, vha a funza vhana thabelo dza Tshikhriste? Vha a thusana na Vhaprista u vha lugisela sakramende dzine vha dzi tangedza vha tshee vhatuku: vhudibulo, u tangedza na khwathiso? Vha a vha tutedzwa na musi vha tshi lwala uri vha humbule nga mathupho a Khriste, u humbela thuso ya mufumakadzi mufhatutshedzwa na vhakhethwa? Rosary vha i rabela vhe vhothe sa muta? Vho-khotsi, vha a rabelavho na vhana, na muta wothe khamusi zwiwe zwifhinga? Tsumbo yavho ya u fulufhedzea muhumbuloni na kha nyito, zwo tumanywa nga thabelo nthihi ndi tsumbo ya vhutshilo, na ndila ya vhurerele ri nga huswi. Hezwi zwi disa mulalo mitani yashu. (FC60).

U elekanya:

Ndi tshila hani na mufarisi wanga, vhananga?
Ri a rabela rothe sa mut̃a? Honeha lungana?

Thabelo :

Mufhatutshedzwa ndi uyo a ofhaho Mune washu, a tshimbila
ndilani dzawe!
Mufumakadzi wavho u do nga mutshelo wa mundirivhe u re mut̃ani wahvo;
Vhana vhavho vha do nga madadzwane a muolivi o tangaho dafula yavho.
Aha, munna a ofhaho murena u do shudufhadzwa. (Phisalema 128: 1. 3-4)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukhethwa

DUVHA 4 MUNNA O DIKUMEDZELEAHO KHA TSHITSHAVHA

Vho-Benedict vho vha vha vha tshi thomphiwa muvhunduni wa havho. Vho vha vhe murangaphanda a sa solisei nahone vhamusanda vho do vha ta uri vha vhe munwaleli wa khoro. Vha tshi khwathisa nga vhuimo havho ha Tshikhriste, Vho-Benedict vho vha vha sa ofhi u amba ngoho. Vho thomphiwa nga u vha a fulufhedzeaho na u vha wa ngoho na u ditukufhadza. Tshiinwe tshifhinga vho vhuya vha isedzelwa phungo ya mazwifhi ya uri vho shumisa masheleni a mutendelo wa tshikolo u fhaṭa nḁu yavho. Musi vhamusanda vho ri hu itwe thoduluso ho do wanala uri Vho-Benedict vho ṭamba, vha si waṅwe mulandu.

Vho-Benedict vho do vhona uri vhaswa vha tea u langea uri vha aluwe zwavhuḁi. Vho mbo ḁi vha thomela dzikilabu dza bola ya milenzhe. Muhumbulo wo vha wa u vha bvisa zwiṭaraṭani uri vha vhe na mikhwa nga u vha dzudza vha tshi shuma.

Gomelelo la Vendaḁa minwaha ya vho 80 lo ita uri Vho-Benedict vho shumisa nḁila dza u humbela uri vha wanele vhana vha tshikolo zwiḁiwa.

Ipfi la Mudzimu

Inwi ni muno wa shango; fhedzi muno wa rothola a u tshee na muthetshelo, tshawo ndi u laṭwa nnda wa kandekanywa nga nayo dza vthathu. Inwi ni tshedza tsha shango. Muḁi u re kha thavha a u koni u dzumbama. Nahone muthu ha fungi denzhe a li tiba nga tshirundu; u li toma vhudzuloni halo uri li vhone tshethe vhoṭhe vhare nduni. Na tshanu tshedza kha tshi vhone tshethe vthathu ngauralo; kha vha vhone zwivhuya kha inwi, vha rende khotsi anu wa ṭaḁulu. (Matiosi 5:13-16).

U elekanya lutendo

Uri vha swikele mushumo wo livhanaho vhakhrise kha mishumo ya zwa nama; u shumela vthathu na tshitshavha, vhatendi vha tea u sa ṭutshela u longa tshanda kha “vhutshilo ha nnyi na nnyi” vhatendi a vho ngo tea u sa dibadekanya na vhaṅwe kha masia a zwa ikonomi, vhudimvumvusi, zwa mulayo wa shango na mvelele kha masia o fhambanaho; zwine zwa itealwa u ḁisa vhudziki (CL42)

U elekanya: Ndi dzhenelela hani kana ndi itani u bveledzisa vhupo hune nda dzula khaho?
Ndi a dzhiela zwa vhadzualpo kana zwa politiki sa zwa ndeme naa?

Thabelo: U a vhona; Maṭhupho na u ṭungufhala u a sedza. Tshanda tshau tshi do shumo zwine vhahedana vha u kumedzela. Mulwelatsiwana ndi iwe (Phisalema 10:14)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukhethwa

DUVHA LA 5 MUNNA O DIKUMEDZELAHO KHA KEREKE

Sa mukatekisi wa u dīnetshedza Vho-Benedict Daswa vho thusa u fhaṭa tshivhidzo tsha kereke; zwiḥulusa u lugisela vḥathu kha ndovhedzo. Sa muraḍo wa khoro ya Pharishi vho vha vha sa fḥidzi mīṭanganoni. Musi muprista kana mukatekisi vhe siho vho tshimbidza tshumelo ya Swondaha, vha dovha vha dzhenelela kha pfunzo ya vhaswa; he vha tuṭuwedza vhaswa vha tshile vḥutshilo havḥuḍi nahone vha dīḥulise na lutendo lwavho.

Vho-Benedict vho fulufhedzisa mufumakadzi wavho uri vha ḍo ranga u fhaṭa kereke musi vha sa afḥu fhaṭa nḍu. Mushumo wa u fhaṭa kereke ya u thoma muvḥunduni hoyo wo vha mbiluni yavho lwe nga nḍa ha uri vha thuse muprista u ḥwala zwishumiswa zwa u fhaṭa nga muḍoro wavho, vho ḍo tuṭuwedza vḥaiwe ngavho u ita ngauralo. Sa zwe vha fulufhedzisa ho ri u fhela u fhaṭa kereke vha mbo dī thoma u fhaṭa nḍu yavho.

Ipfi la Mudzimu

“Sa zwenezwo, naho ri vḥanzhi ri muvḥili muthihi nga Khriste, nga tshashu hone ndi muraḍo wa muḥwe. Ri na zwifḥiwa zwo fhambanaho u ya nga tshilidzi tḥe ra ṇewa, kha ri zwi shumise; a re na vḥuporofita hu vhe na lutendo. Wa u shumela vḥanwe tshivhidzoni wangoho a vha shumele; a konaho u funza a funze; wa u fḥembeledza a fḥembeledze. Ane a pfi a kovhe, a kovhe mbilu i nthihi. Ane a pfi a linde vḥanwe a fungelele. Mukḥathutsheli a takala. (Vharoma 12: 5-8)

U nweledza lutendo

Nga u bebwa ḥafḥu nga kha Khriste zwi ita uri Vḥakhriste vha vhe na vḥuthihi vḥukuma zwi tshi kha tshirunzi na mishumo hune vḥoṭṭhe vha shumisana kha u fhaṭa muvḥiliwa Khriste zwi tshi ya nga vḥuvha ḥawe na mushumo wawe. (CCC 872. Ni sedze na CIC, Can. 208; CF. LG 32)

U elekanya Ndi zwifḥio zwine nda ita kerekeni kana u itela kereke?

Ndi a bvisa na zwa u fhaṭa kereke kana zwa tshumelo ya kereke?

Thabelo: A thi nga dzheni ya muṭani wannga, a thi nga eḍeli kha mbete wanga

A thi nga bonyi maṭo kana u kumedza

U swikela ndi tshi wanela Muṇe washu vḥudzulo.

Vḥudzulo ha wa maṇḍaoṭṭhe wa Jakopo. (Phisalema 132: 3-5)

Thabelo ya u vḥumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukḥethwa

DUVHA 6 MUNNA WA THABELO NA U THUSA VHAHEDANA U SWIKA MAGUMONI

Vha ñivhaho Vho-Benedict vha vha talusa sa muthu we a vha a tshi rabela ñuvha ñiwe na ñiwe ña vhutshilo, hayani na kerekeni. Vho vha na vhusaka ho godombelaho na Khriste, nahone vha tenda u dededzwa na u khwathisa nga lutendo kha tshinwe na tshinwe vhutshiloni havho. Vho vha na lufuno lwo khetheaho kha vhalwadze, vhaledana; nahone vha re kothoni vho vha vha tshi vha dalela. Vho shumisa ndaka yavho uri vha kone u thusa vhashai muvhunduni wa havho; kathihi na vhana vha tshikolo tsha phuraimari ya Nweli.

Ho ri masiari a la 02 luhuh 1990, Vho-Benedict vha tshi khou dishumela tsimuni yavho vha tea u hwala nwana wa murathu we a pfi u a lwala, uri vha mu ise kha dokotela ngei Makwarela (Sibasa). Vha sa athu thoma u reila, vho mbo ri, “kha ri thome u rabela.” Vha tshi vhuya Mbahe vha vhuya na muñwe munna a dzulaho muvhunduni wa phanda ha Mbahe. Uyo munna o vha e na khezi ya mugayo. O vha a tshi khou balelwa u wana tsha u namela sa izwi lo vha li songo lala, hu si na vhuendi ha nnyi na nnyi.

Ipfi la Mudzimu

“Ngauri ndo pfa ndala na mpha zwiliwa, ndo pfa ñora na mpha nda nwa, ndo vha mueni na ñanganedza. Ndovha ndi fhedzi na nnyambadza, ndo vha ndi muhota na ntola, ndo ndi kothoni na ña ha ñe.” Ndi hone vho lugaho vha tshi ño mu fhindula vha ri: “Mune washu ro u vhona lini u na ndala ra u fusha, u na ñora ra u nwise? Ro u vhona lini u mueni ra u ñanganedza, u fhedzi ra u ambadza? Ro u vhona lini. U muhota na musi u kothoni ra ña ha Iwe?” Huno khosi i ño vha fhindula ya amba navho ya ri: “ngoho ndi a ni vhudza ndi ri: henefha he na zwi ita muñwe wa vharathu vhangavhenevha vhatukutuku no ita ñe.” (Matiosi 25: 35-40)

Unweledza lutendo

... kereke yothe yo vhidzelwa tshumelo ya tshilidzi. “zwila mathomoni kereke yo engedza lufuno kha Yukhariste, ya ñisumbedza uri yo dibadekanya lwo fhelelaho na Khriste nga mbofho ya tshilidzi. Sa zwenezwo, minwaha i tshii ñitandulukana i tshi ya i khou ñivhonadza nga tshiga tsha lufuno; nahone musi i tshi takalela zwine vhanwe vha digana khazwo i vhona tshilidzi kha vhashai na vhalwadze, mishumo ya u thusa vhatu kha zwino na zwila, zwi dzhielwa ntha na u thomphiwa nga kereke.” (CL 41)

U elekanya : Ndi a thusa na u thogomela vha si na zwavho?
Ndi a thetshelesa vhashai na vhahedana afha muvhunduni wa hashu?

Thabelo: Vha mpomoka hone n̄ie ndo vha funa, naho ndi tshi rabela.
Vha mpufuha nga vhuvhi nahone vha vhenga lufuno lwanga.
(Phisalema 109: 4-5)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukhethwa

DUVHA 7 THANZI YA TSHIVHIDZO KHA NGOHO

Nga 25 Phando 1990 ho na mvula khulu ya mithathabo, lwe lupenyo lwa rwa nndu dza mahatsi hanefho shangoni. Lwa ndavhuko hezwi zwi dzhiwa sa zwa mupo, hu tshi vha hu na muloi nga ngomu. Vhamusanda vho do vhidzisa khoro na vhadzulapo u amba nga hazwo na uri hu vhonele uri o zwi itaho ndi nnyi. Ho do pfaniwa uri hu wanale mungome ane a do fembedza uri ndi nnyi o fhisaho miḽi. Ha pfaniwa uri mudi muḽwe na muḽwe u tea u bvisa R5.

Vho-Benedict vho lenga u swika ho no dzhiwa tsheo. Thalutshedzo yavho ya uri lupenyo (ndadzi) ndi zwithu zwa mupo ya hanedzelwa kule. Na vhone vho vha tata khani ya u sumbedza uri ndadzi a si ya muthu. Musi tsheo yo do dzula yo ralo, Vho-Benedict vho hana u bvisa lweto-lweto, vha ri vhone lutendo lwavho lwa Tshikhatholiki lu a vha hanela u ita zwithu zwi re na vhutumani na vhuloi.

Ipfi la Mudzimu

“Ndi ani vhudza ndi ri: a nnyambaho phanda ha vhatu, Murwa muthu u do mu ambavho phanda ha vharunwa vha Mudzimu. A ndandulaho phanda ha vhatu u do landulwa-vho phanda ha vharunwa vha Mudzimu.” (Luk. 12: 8-9)

U nweledza lutendo

Zwa vhuloi, zwine zwo tumbuka kha vhurerele ha Tshiafrika vhu khou vusuluswa. Nyofho dza kale dzi khou bvelela zwa tavha limuya la u sa fulufhelana. U toḽa phodzo, u vha na mutakalo, u vha na vhana, matshele, u tsireledzea kha mimuya mivhi ndi zwiḽwe zwine zwa itisa uri vhatu vha nambatele vhurerele ha Afrika vhune ha lwa na pfunzo ya Tshikhriste khaedu ndi u wanala muthu e kha Tshikhriste na u vha kha vhurerele ha Tshi Afrika nga kathihi. Nga u funza Katekisima yone-yone na u dzhenisa zwiḽwe zwa mvelele kha Tshikhriste, Kereke ya Afrika i nga thusa zwihulu kha ndeme u bvisela khagala vhuvha ha thalutshedzo dza zwa vhuloi nga u sedza zwine zwa disa kha vhurerele, matshilisano na zwa pfunzo. (AM 93)

U elekanya Ndi a ofha na u imela lutendo lwanga lwa Tshikhriste musi lu tshi hofholwa na u nyadziwa hu tshi huliswa zwa mvelele ya kale?
Hone ndi a tenda vho kha zwa vhuloi? Ndo no ḽiwana ndi tshi lowa tshiḽwe tshifhinga?

Thabelo: U songo tendela mbilu yanga u ingamela mafhungo mavhi, na u ita zwiito zwa vhuvhi na vhadzia-u-tshinya, na u la zwine zwa ḽifhela vhone. Muvhuya nga a nthwe nga vhuthu; mapfura a movhi a songo dodzwa ḽoho yanga; ngauri thabelo yanga i sa tumuwi ndi ya u vha rabelisa u bva kha mishumo yavho mivhi. (Phisalema 141: 4-55)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukhethwa

DUVHA 8 MUAPOSTOLA WA VHUTSHILO WA VHUKUMA

Nga murahu ha u hanedzana na zwa vhuloi kha mutanganogute nga Swondaha ya 1a 28 Phando 1990, vhatu vho vha na u vhilela vha ri: havha ndi vhone vhane vha khou tutuwedza vhatu sa i zwi vhe murangaphanda. Ndi ngani vha tshi hana hu tshi fhiswa vhaloi? A vha tendelani na zwine ra 1a 28.”

Vhanzhi vho vha vhona sa vha vhoneleho fhasi zwa vhurerele na maitete avho, na u humisela murahu lushaka nga u hanedzana na 1a vhuloi. Sa izwi Vho-Benedict vho vha mufunziwa wa vhukuma wa Yesu Khriste, vho imaho kha lutendo lwavho lwa Tshikhatholiki, vhanwe vhatu vho ri: “Ndi khwine ri vha vhulahe!” vha mbo langana uri vha tea u fhedza ngavho.

Ipfi 1a Mudzimu

Kha 1a inwi hu songo vhoneleho ane a fhiswa murwa wawe kana nwananyana wawe a mu ita tshidzimu, na ane a tungula, na ane a bvumba, ma mungome, na muloi a songo vhoneleho. Ngauri ane a ita zwenezwo u ita zwine Mu1a washu a nengiswa ngazwo. Mu1a washu Mudzimu u itiswa ngazwo u vha pandela phanda hanu. Inwi ni vhe vhavhuya ni na Mu1a washu Mudzimu wanu. Ngauri hedzo dzitshaka dzine na 1a dzi pandela dzo thetshesela zwine vhadzia u tungula na mingome vha amba. A vha iwe Murena Mudzimu wau o u dzivhisa u ralo. Musi ni tshi swika kha shango 1a Mu1a washu Mudzimu wanu a ni nea 1a one a no ngo tea u tevhedza zwiito zwa vhutudzi zwa dzitshaka idzo. (Dotoronomio 18:9-14)

U nweledza lutendo

Ri humbelwa u funa na u 1a thonifha vhutshilo ha muthu mu1a na mu1a na u shuma nga u kondelela na mafufufulu uri tshifhinga tshashu, tshine tsha vha na zwiga zwinzhi zwa lufu, nga murahu tshi nga vha 1a thanzi ya mvelele ntswa ya vhutshilo, zwine zwa vha mutshelo wa mvelele ya ngoho na lufuno. (EV77)

U elekanya Ndi a 1a thonifha vhutshilo ha vhanwe, zwi tshi katela na vha si na nungo, nga maanda vhana vha sa athu bebwa?
Ndi tshila vhutshilo ha mutakalo wavhudi na u 1a dithompha?

Thabelo: Mu1a washu ndi tshedza tshanga, mutshidzi wanga ndi Ene, ndi kha 1a di ofha nnyi?
Mu1a washu ndi dzhavhelo1a, ndi kha 1a di tshenuwa nnyi?
Maswina anga na vhavhi vha lwaho na n1a vha tshi nndodela vha tshi ri vha mponde, vha 1a khukhulwa vha wa. (Phisalema 27:1-2)

Thabelo ya u vhumbiwa ha Vho-Benedict Daswa sa mukhethwa

DUVHA 9 THANZI YA VHUKUMA YA LUTENDO

Nga la 02 Luhuhu 1990, musi Vho-Benedict vha tshi bva u fheletshedza u muuna wa khezi ya mugayo vho do mangala u wana bada yo valwa nga matanda o fhanda bada. Musi vha tshi ndi a tsa u a bvisa, mmbi ya vhana na vhanna vho bva matungo othe vha thoma u vha pora nga matombo mahulu. Musi vha tshi khou nzwuruma malofha vho do budekanya mudavhi wa bola vho sia goloi vha livha tshipotoni tsha halwa muhumbulo hu u toda thuso. Vho do ri u swika vha vhona munango wa tshitanga wo vulea, vha swika vha dzhena vha dzumbama.

Gogo lo vha vhlimedzaho la vhudzisa mufumakadzi wa afho mudini uri Vho-Benedict vho dzumbama ngafhi, vha shushedza u mu vhulaha arali a sa ambi. Vho do sumba uri Vho-Benedict vho dzumbama ngafhi, vha luvhelela vha ri: “Ni songo mbulaha”. Vha nga ngomu. Vhavhili kha gogo vho dzhena vha bvisa Vho-Benedict nda. Vho-Benedict vho kuvhatedza muwe wa avho vhavhili vha ri: “Ndi khou tou humbela, ntsiredzeni.” Uyo o kuvhatedzwaho a ri: “Ndi zwone, a ri nga vha vhulahi.” Vho-Benedict vho tenda izwo vha bvela nda navho.

Gogo lo do tanga tshitanga Vho-Benedict vha si kone u ponyoka, musi vha tshi vhona muwe munna a tshi da o fara thonga vha thoma u ita thabelo. Ho do bvelela zwithu zwinzhi nga u tavhanya lwe munna muwe e kha gogo a rwa Vho-Benedict kha thobvuma ha pwasha thoho yavho. Vho-Benedict vho ri huru fhasi ha shelwa ma di a fhisaho kha thoho, ndevheni na ningoni na kha ntho dziwe.

Musi wa mbulungo wo vha nga la 10 Luhuhu 1990. Vhaprister vhothe vho vha vho ambara kanzw tswuku ngauri vho tenda uri Vho-Benedict vho fela lutendo lwavho. Vho-Benedict vho fela u sa tenda a vhuloi.

Ipfi la Mudzimu

Mashudu vha tovholelwaho u luga ngauri muvhuso wa tadulu ndi wavho. Mashudu vho inwi arali vhatu vha tshi ni sema nge na vha vhanga, vha tshi ni vhenga, vha tshi ni pomoka vuvhi hothe hu u zwifha. Takalani ni fulufhele ngauri malamba ane na do a fhiwa ngei tadulu a do vha manzhi. Hufha na vhaporofita vho vha rangaho phanda vho di vha vhenga ngauralo.

Unweledza lutendo

Ndi mushumo wa Gereke, yo rangwa phanda nga Muya Mukhethwa une wa : Vusuludza na u i kumulula lu sa gumi, u ita uri Mudzimu Khotsi na Murwa wawe we a vha muthu wa nama uri vha dzule vha hone nahone vha tshi vhone. Mvelelo idzi dzi swikelelwa fhedzi nga vhanzi vhu tshilaho na lutendo lwo vhinaho, muthu o

pfumbudzwaho u vhona vhuleme zwavhuḏi, a dovha a kona u vhu langa. Vhafelalutendo vhanzhi vho ṅea tshedza tsha vhuṅanzi ha lutendo ulu nahone vha isa phanḏa na u zwi ita. Nga u vha tsumbo . Kha riṅe nahone vho ita uri zwi ri lelutshela, u amba, na kha ṅdila ya vhumatshelo. Zwo salaho kha riṅe, nga tshilidzi tsha Mudzimu, ndi u kanda nayoni dzavho.(GS 21 Nisedzevho NN1 41)

U elekanya:

Thalutshedzo ya vhafelautendo vha ngaho Vho-Benedict i nthusa hani kha u tshila lutendo lwanga?

Ndi nga imela hani lutendo lwanga ndi ndoṅṅhe kana vhathuni vhanwe?

Thabelo:

Mbilu yanga i hulisa Muṅe washu

Muya wanga u ḏiphina nga Mudzimu mutshidzi wanga.

Ngauri o vhona vhuhedana ha mulanda wawe.

Vhona, zwino ndi vho ḏo pfi Wa-Mashudu nga mirafho yoṅṅhe.

Ngauri Ramaṅṅaṅṅhe o nyitela zwithu zwihulu,

ane ene dzina ḏawe ḏa vha likhethwa

Ane tshilidzi tshawe tshi kha mirafho

O sumbedza maṅṅa nga tshanda tshawe;

u balanganya vha mbilu dza u ḏi hudza

Vhavhusi u a vha wisa vhe kha khulunoni dzavho,

a hulisa vhahedana.

Vha ndala u a vha fusha nga zwivhuya;

vhapfumi u vha humisa vha si na tshithu.

U thusa mushumeli wawe Isiraele,

u ralo a tshi elelwa tshilidzi.

Vhunga o amba sa vhokhotsi ashu Abrahamu na vhana vhawe;

na kha murafho u ḏaho.

“Muya wanga ndi u kumedze zwandani zwau.”

(Psal 31: 6)

**Kereke, lifhasi, zwiṭoda ṭhanzi
I ambaho maipfi a elaho
a tshi bva tshisimani tsha malofha
a lufuno lwa nṭhesa”**

(Bernard Oliviera, Abbot of the Trappist Monks, 1997)